

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 010-02/15-3/
Ljubljana, 14. 10. 2015

EPA 722-VII

Državni svet Republike Slovenije je na 33. seji 14. 10. 2015, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/2013), sprejel naslednje

M n e n j e

k Dopolnjenemu Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS-A) – skrajšani postopek

Državni svet predlog zakona **podpira**.

* * *

S predlogom zakona se zagotavlja skladnost zakona z Direktivo 2010/13/EU z dne 10. marca 2010 o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev in odpravlja nekatere nejasnosti in nomotehnične pomanjkljivosti, ugotovljene ob izvajanju veljavnega Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Državni svet ugotavlja, da predlog zakona na podlagi pripomb Evropske komisije z vidika skladnosti z direktivo med drugim opredeljuje rešitve glede definicije evropskih avdiovizualnih del, sodelovanja med regulatornimi organi držav članic, svobode sprejemanja avdiovizualnih medijskih storitev iz drugih držav, prepoveduje avdiovizualna komercialna sporočila za zdravstvene dejavnosti in storitve, sponzoriranje poročil in informativnih programskih vsebin, televizijsko prodajo alkoholnih pijač. Pomembnejše so spremembe glede zaščite otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo, pravice do kratkega poročanja v televizijskih programih in pravice javnosti do spremljanja pomembnejših dogodkov. Z namenom ustrežnejšega označevanja programskih vsebin, povečane zaščite gledalcev zlasti otrok oz. mladoletnikov in izenačitve pogojev delovanja med programi, registriranimi v Sloveniji in tistimi z licenco v tujini, se časovni prag za vsebine po 12. letu starosti premakne z 21. na 20. uro. To je na čas, ko se na slovenskih televizijskih programih začnejo predvajati vsebine, primerne za odrasle gledalce. Pri zaščiti otrok in mladoletnikov v avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo predlog novele še natančneje opredeljuje ukrep tehnične zaščite prek dodeljenega PIN kodnega sistema privzeto zaklenjenega pred vsebinami, ki bi lahko resneje škodovale otrokom in mladoletnikom. Predlog novele tudi predvideva, da morajo biti te vsebine opremljene z ustreznim vizualnim simbolom v katalogu teh vsebin, ne pa več v celotnem času predvajanja. Obveznost akustičnega opozorila se ukinja. Definicija kratkega poročanja se omejuje tako, da se 90-sekundni izsek v

splošnoinformativnih oddajah po novem predvaja le enkrat in najpozneje naslednji dan po končanju dogodka. V zvezi s pravico javnosti do spremljanja pomembnejših dogodkov novela dodaja obveznost jasnih meril za uvrstitev posameznega dogodka na seznam najpomembnejših dogodkov za televizijski prenos, postopek oblikovanja seznama pa je poenostavljen. Bistvena novost, ki jo opredeljuje predlog zakona, je uvedba tematskih programov, za katere ne bodo veljale obveznosti zagotavljanja programskih deležev po Zakonu o medijih. Glede na to, da slovenski gledalci že vrsto let lahko spremljajo tuje tematske programe, opremljene s slovenskimi podnapisi in slovenskim oglasi, bo slovenskim izdajateljem omogočeno enakovredno konkurirati z lastno specializirano ponudbo televizijskih vsebin.

* * *

Državni svet opozarja na neustrezen pristop Vlade pri sprejemanju zakonodaje, saj se zakoni prepogosto in celo pod kazensko odgovornostjo dopolnjujejo in spreminjajo le na zahtevo Evropske komisije, ki spremlja uresničevanje direktiv Evropskega parlamenta in Evropskega sveta. Tudi ta novela, ki se sprejema po skrajšanem postopku, primarno odgovarja na direktivo in opozorila Evropske komisije ter le parcialno ureja področje. Na ta način ni mogoče pričakovati, da bi se zakonodaja na področju avdiovizualnih medijskih storitev sprejemala konsistentno in napredno v korist tako uporabnikov kot izvajalcev. Državni svet zato pričakuje, da predlogi zakonov ne bodo le sledili direktivam EU, ampak se bodo pripravljali pravočasno, vsebinsko kot odgovor na empirične raziskave učinkov in posledic že veljavne zakonodaje, da bodo smiselno upoštevani kakovostni predlogi in da predlogi zakonov ne bodo le parcialno urejali določenih področij ter neskladno z drugo zakonodajo, ki soureja področje.

Državni svet opozarja na zastarelo medijsko zakonodajo, ki omejuje razvoj celotnega medijskega prostora v povezavi z avdiovizualnimi storitvami, in na nedorečenost vloge različnih radijskih in televizijskih programov, katerih izvajalci zaradi zakonskih omejitev in nejasnosti s svojimi programskimi vsebinami ne morejo tekmovati z bogato in pogosto agresivno tujo produkcijo in distribucijo. Tuji programi namreč zasedajo kar četrtno oglaševalskega deleža. Na podlagi teh opozoril Državni svet podpira prizadevanje za prioritetni sprejem novega sodobnega zakona o medijih, ki bo omogočil obogatitev medijskega prostora in posodobitev storitev avdiovizualnih medijev ter opredelil vloge radijskih in televizijskih programov in opredelil tematsko specializirane programe.

Državni svet izpostavlja zlasti vprašanje dodatne zaščite otrok in mladoletnikov pri spremljanju osrednjih dnevnoinformativnih oddaj, kjer se pri poročanju pogosto pojavljajo različne oblike nasilja, ki pa je predlog novele ne vključuje. V Sloveniji na tem področju še ni bilo ciljne raziskave, glede na izkušnje in različne raziskave v državah z naprednejšo avdiovizualno produkcijo in distribucijo pa tovrstna poročanja z nasilnimi prizori iz realnega življenja vplivajo na otroke in mladoletnike pri dojetju sveta, zlasti pa na razlikovanje med tem, kaj je fikcija in kaj resnično. Razpravljavci so se sicer strinjali, da otrokom in mladoletnikom v svetu hitro napredujoče elektronske tehnologije in različnih komunikacijskih orodij ter družabnih omrežij ni mogoče preprečiti dostopa do vsebin, ki so zanje škodljive. Obenem pa so kljub opozorilu o škodljivosti vsebin starši tisti, ki so odgovorni in ki odločajo o tem, ali bodo upoštevali ta opozorila ali ne.

Državni svet ugotavlja, da je Odbor za kulturo na 5. redni seji 6. 10. 2015 sprejel Dopolnjen predlog zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki pa ne vključuje vsebine predlaganih pripomb Komisije za kulturo, znanost, šolstvo in šport, in sicer:

V 8. členu predloga zakona se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

"V sedmem odstavku 14. člena se na koncu odstavka za besedo "simbolom" doda vejico in doda besedilo: "razen če ni s tem zakonom drugače določeno"."

Sedanji drugi odstavek 8. člena postane tretji odstavek.

V 8. členu predloga zakona se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

"V 14. členu se doda nov osmi odstavek, ki se glasi: "(8) Če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki utegnejo škodovati telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja), mora biti pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno ustno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo."

Odstavki, ki sledijo, se ustrezno preštevilčijo.

V 25. členu predlaganega zakona se k predlaganim spremembam 43. člena doda nova 5. točka, ki se glasi:

"5. v informativnih programskih vsebinah pred pojavljanjem prizorov iz osmega odstavka 14. člena ni objavljeno ustrezno ustno opozorilo voditelja oddaje ali drugo ustrezno opozorilo."

Točke, ki sledijo, se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

Omenjena vsebinska dopolnitev se nanaša na prizore v informativnih programskih vsebinah, ki utegnejo škodovati telesnemu, duševnemu ali moralnemu razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja). V povezavi s pravico (odraslih gledalcev) do obveščeniosti bi moralo biti omogočeno poročanje tudi o dogodkih, ki lahko potencialno vznemirijo. Zaradi narave informativnih programskih vsebin, njihovega tradicionalnega časa razširjanja (pred časovnim pragom za programske vsebine, ki utegnejo škodovati otrokom in mladoletnim do 12. let) bi se namen zaščite otrok in mladoletnih lahko učinkovito dosegel s predlagano rešitvijo. Tovrstno ureditev poznajo tudi v drugih evropskih državah, podobna pa je bila v 84. členu Zakona o medijih, ki je z uveljavitvijo ZAvMS prenehal veljati. Namen določbe je ob veljavni zakonodaji sicer zajet v splošnem aktu Splošni akt o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Ur. l. RS, št. 84/2013), vendar pa bi šele ureditev tega področja v zakonu agenciji omogočala učinkovit nadzor in sankcioniranje kršiteljev. V odmevnem primeru, ki se je zgodil v Sloveniji, v t. i. primeru "ravnatelj", je AKOS, ki nadzoruje

uveljavljanje Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, lahko izvedla nadzor, vendar je bila omejena v sankcioniranju.

Državni svet še ugotavlja, da k 8. členu predlaganega zakona Odbor za kulturo ni sprejel nobenih amandmajev oz. člen ni bil spremenjen, zato po Poslovniku Državnega zbora v nadaljevanju zakonodajnega postopka ni mogoče k omenjenemu členu vlagati amandmajev. Predlog spremembe k 25. členu pa se nanaša na predhodni predlog spremembe 8. člena. Predlagane spremembe Državnega sveta k dopolnjenemu predlogu zakona so zato brezpredmetne.

Mitja Bervar, mag. manag
predsednik